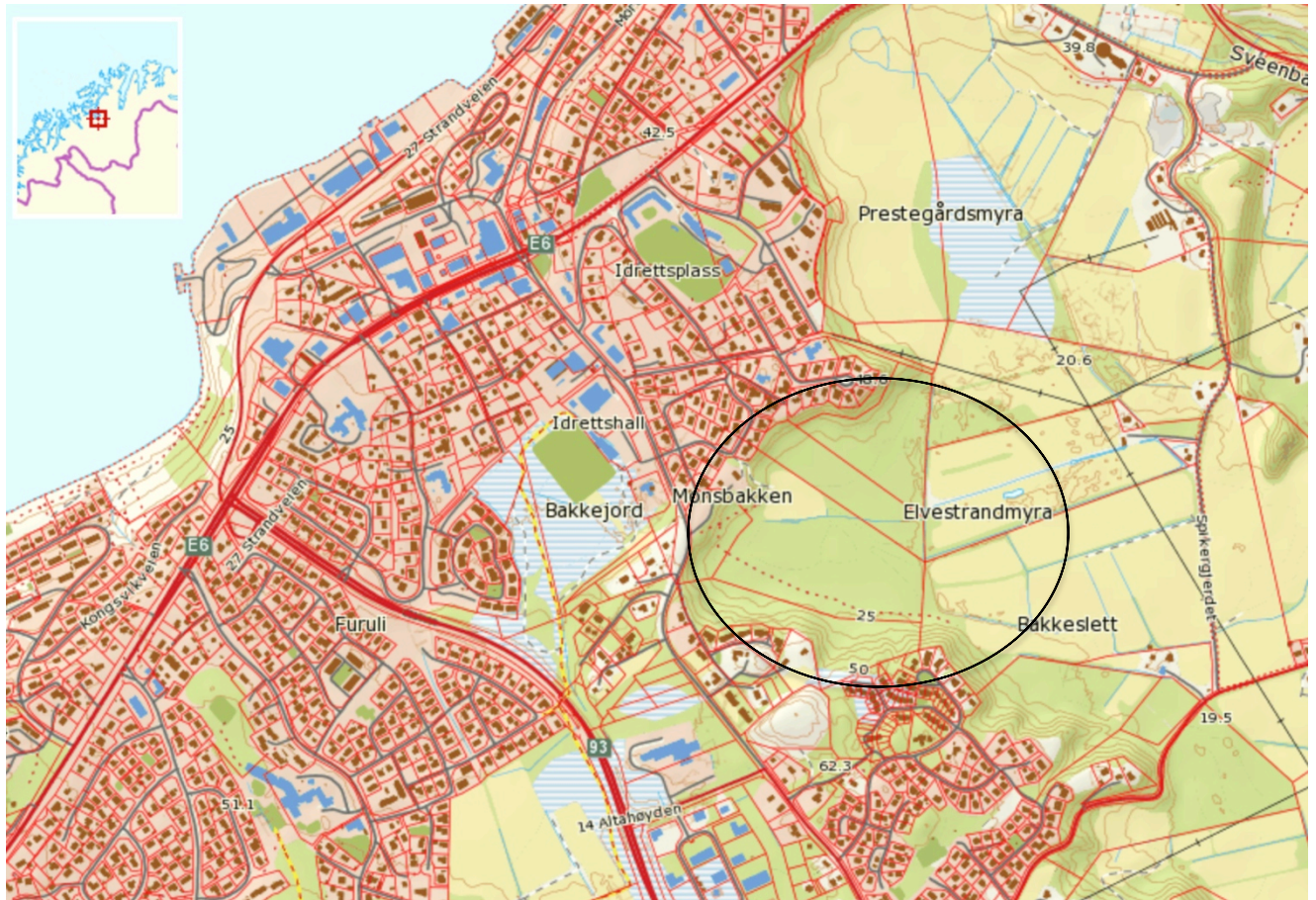

Undersøkelse av naturmangfold i Monsbakken mellom Hjemmeluft og Alta sentrum, Alta kommune

I forbindelse med reguleringsplanarbeid

Gunn-Anne Sommersel

**Undersøkelse av naturmangfold i
Monsbakken, mellom Hjemmeluft og
Alta sentrum, Alta kommune**

Ecofact rapport: 375

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Sommersel, G.-A. 2014: Undersøkelse av naturmangfold i Monsbakken mellom Hjemmeluft og Alta sentrum, Alta kommune. Ecofact rapport 375. 22 s.
Nøkkelord:	
ISSN:	ISSN 1891-5450
ISBN:	978-82-8262-373-5
Oppdragsgiver:	Statens vegvesen
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Gunn-Anne Sommersel
Prosjektmedarbeidere:	
Kvalitetssikret av:	
Forside:	Kart over undersøkelsesområdet

www.ecofact.no

INNHOOLD

1 FORORD	1
2 BESKRIVELSE AV OPPDRAGET	4
3 METODE	5
3.1 DATAGRUNNLAG	5
3.2 VERDI OG OMFANGSVURDERINGER	5
3.2.1 <i>Verdi</i>	5
3.2.2 <i>Omfang</i>	6
3.2.3 <i>Konsekvens</i>	6
3.3 FELTARBEID	7
4 RESULTATER OG VERDIVURDERINGER	9
4.1 NATURGRUNNLAGET	9
4.1.1 <i>Berggrunn</i>	9
4.1.2 <i>Løsmasser</i>	10
4.1.3 <i>Topografi og klima</i>	10
4.2 BESKRIVELSE AV ARTSMANGFOLD, VEGETASJONSTYPER OG NATURTYPER	10
4.3 RØDLISTEDE ARTER	12
4.4 OPPSUMMERING VERDI	12
4.5 VERDIKART.....	12
5 BESKRIVELSE AV OMFANG	13
6 KONKLUSJON KONSEKVENNS	14
7 MULIGHET FOR AVBØTENDE TILTAK	14
8 FAKTA-ARK MED DATA FOR NATURBASE	15
8.1 LOKALITET 01. MONSBAKKEN	16
9 KILDER	22

1 FORORD

Ecofact ble tildelt oppdraget med undersøkelse av naturmangfold i Monsbakken som grunnlag for reguleringsplan for avlastningsvei i Alta – Trinn 1 Hjemmeluft – Alta sentrum i Alta kommune.

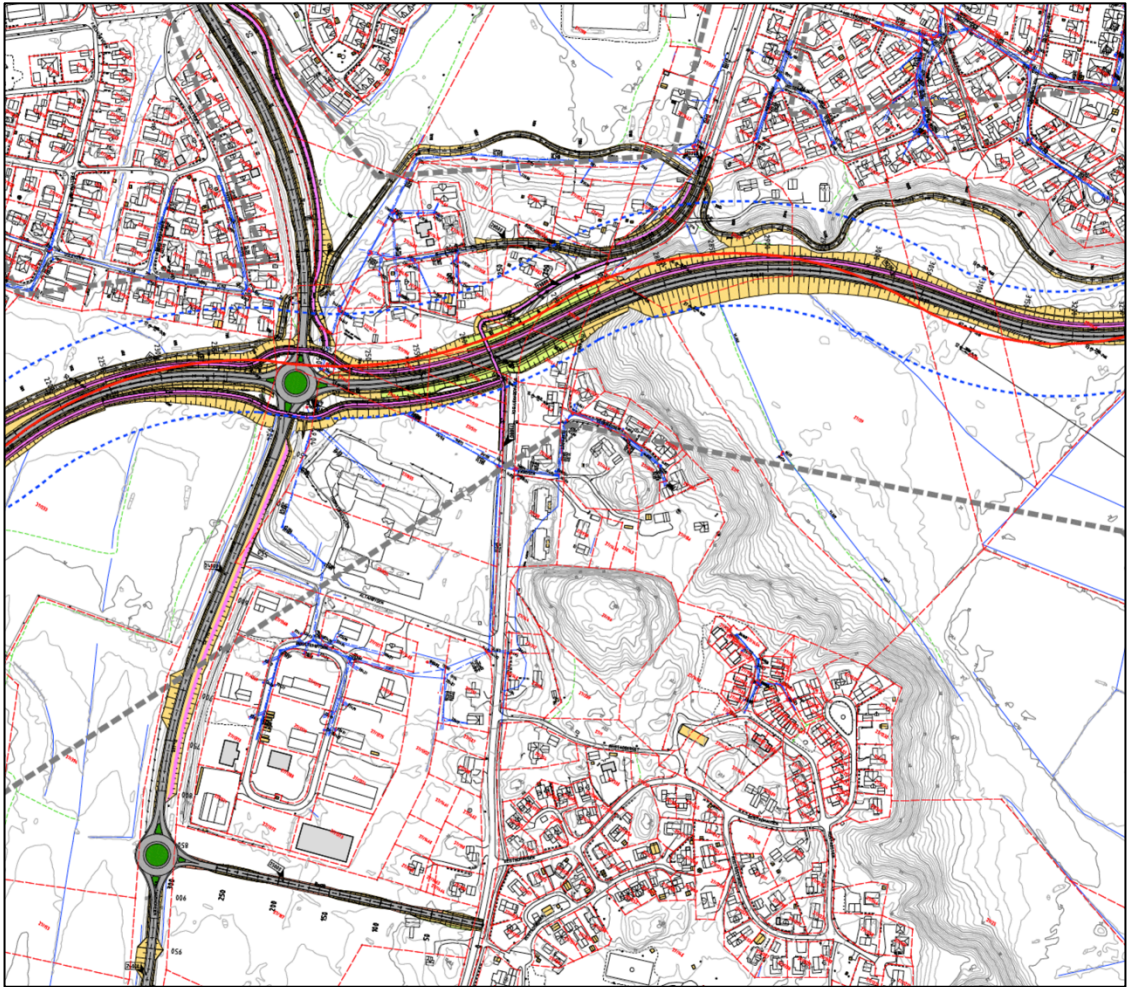
Arbeidet har gått som planlagt. Feltarbeid ble utført i månedsskiftet august/september 2014. Det var fine forhold for å registrere.

Therese Sigurdsen ved Statens vegvesen har vært kontaktperson hos oppdragsgiver, og hun skal ha takk for alle avklaringer og hjelp underveis.

Tromsø
14. september 2014

Gunn-Anne Sommersel

2 BESKRIVELSE AV OPPDRAGET

Figur 1. Den planlagte traseen for avlastningsveien ved Monsbakken i Alta går i ytterkant av et område med skog og noe kulturmark.

Statens vegvesen er i gang med å utarbeide trinn 1 av reguleringsplan for avlastningsvei i Alta, Finnmark fylke. Planen omfatter strekningen Hjemmeluft til Alta sentrum. Ved Monsbakken i Alta er det behov for utdypende undersøkelser av naturmiljøet i et mindre område, med særlig henblikk på sopparter.

Planen for avlastningsveien ved Monsbakken er framstilt i figur 1. Den planlagte traseen berører områder med sumpskog.

3 METODE

3.1 Datagrunnlag

Det er tidligere utført undersøkelser av naturmiljøet i forbindelse med den overordna reguleringsplanen (Gaarder, 2001). Området ved Monsbakken er ikke spesifikt beskrevet i Gaarders rapport, og rapporten er derfor ikke behandlet videre her. Vurdering av dagens status for det biologiske mangfoldet i området er gjort på bakgrunn av tilgjengelige databaser (Naturbase, Artsdatabanken og NGU), samt egen befarung i området i månedsskiftet august/september.

3.2 Verdi og omfangsvurderinger

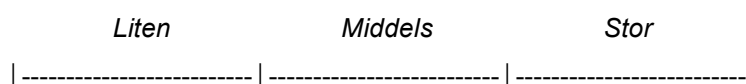
3.2.1 Verdi

Vurderingene av verdi, omfang og konsekvens er basert på metodikk beskrevet i Vegvesenets håndbok 140 – Konsekvensanalyser tabell 1 og 2. Dette systemet bygger på at en via de foreliggende data vurderer influensområdets verdi, samt tiltakets omfang i forhold til verdiene. Ved å sammenholde verdi og omfangsvurderingene i et diagram utledes passivt den totale konsekvens for biologisk mangfold. For å komme frem til riktig verdisetting brukes spesielt Norsk Rødliste 2010, samt DN håndbok nr. 13 (biologisk mangfold), oppdatert utgave pr 23. april 2014.

Tabell 1. Relevante verdivurderinger i henhold til vegvesenets håndbok 140, oppdatert med gjeldende rødlistekategorier (Norsk rødliste 2010).

Kilde	Liten verdi	Middels verdi	Stor verdi
Naturtypeområder/ vegetasjonsområder www.naturbasen.no DN-Håndbok 13: Kartlegging av naturtyper	Områder med biologisk mangfold som er representativt for distriktet.	Naturtyper som er vurdert til viktige (verdi B eller C)	Naturtyper som er vurdert til svært viktige (verdi A)
Områder med arts-/ individmangfold Norsk Rødliste 2010 DN-Håndbok 11: Viltkartlegging	Områder med arts- og individmangfold som er representativt for distriktet. Viltområder og vilttrekk med viltvekt 1	Områder med stort arts- og mangfold i lokal eller regional målestokk Leveområder for arter i kategoriene "nær truet" eller "sårbar" Leveområder for arter som står som oppført på den fylkesvise rødlista. Viltområder og vilttrekk med viltvekt 2-3.	Områder med stort arts- og mangfold i nasjonal målestokk. Leveområder for arter i kategoriene "kritisk truet" eller "sterkt truet". Områder med forekomst av flere rødlistearter i lavere kategorier. Viltområder og vilttrekk med viltvekt 4-5.

Verdien blir til slutt nyansert langs en kontinuerlig skala som spenner fra *liten verdi* til *stor verdi*.

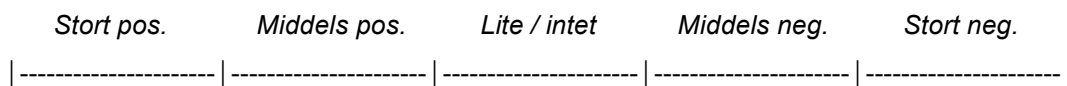
3.2.2 Omfang

Dette trinnet består i å beskrive og vurdere type og omfang av mulige virkninger på de ulike temaene som blir verdsatt dersom tiltaket gjennomføres. Omfanget blir blant annet vurdert ut ifra hvorvidt artsmangfoldet, samt landskapsøkologiske og biologiske sammenhenger blir påvirket. Omfangsvurderingene blir på en lignende måte som verdivurderingene delt inn i en skala. Se tabell 2.

Tabell 2. Utdrag fra figur 6.17 i Vegvesenets håndbok 140 som viser relevante omfangsvurderinger

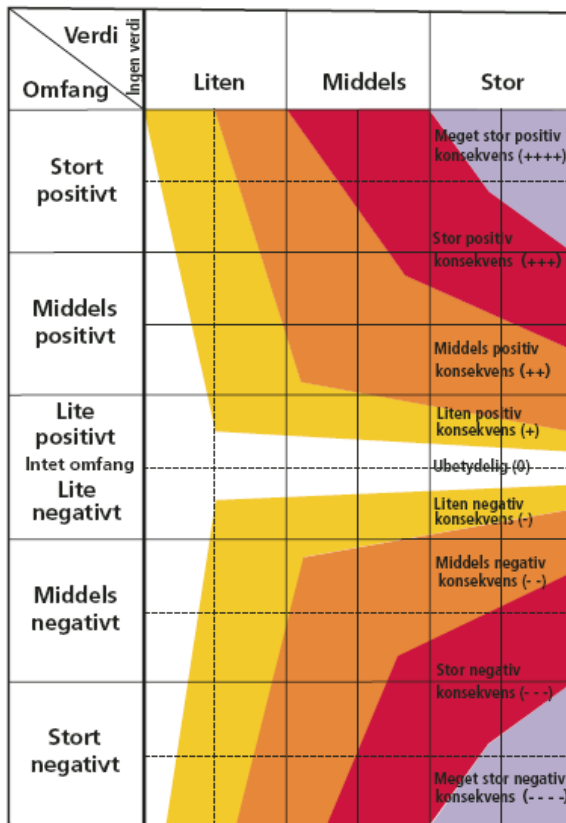
	Lite/intet omfang	Middels negativt omfang	Stort negativt omfang
Viktige sammenhenger mellom natur- områder	Tiltaket vil stort sett ikke endre viktige biologiske eller landskapsøkologiske sammenhenger.	Tiltaket vil svekke viktige biologiske eller landskapsøkologiske sammenhenger.	Tiltaket vil bryte viktige biologiske eller landskapsøkologiske sammenhenger.
Arter (dyr og planter)	Tiltaket vil stort sett ikke endre artsmangfoldet eller forekomst av arter eller deres vekst- og levevilkår	Tiltaket vil i noen grad redusere artsmangfoldet eller forekomst av arter eller forringe deres vekst- og levevilkår	Tiltaket vil i stor grad redusere artsmangfoldet eller fjerne forekomst av arter eller ødelegge deres vekst- og levevilkår
Natur- historiske forekomster	Tiltaket vil stort sett ikke endre geologiske forekomster og elementer	Tiltaket vil forringe geologiske forekomster og elementer	Tiltaket vil ødelegge geologiske forekomster og elementer

Omfanget blir til slutt nyansert langs en trinnløs skala som spenner fra stort positivt omfang til stort negativt omfang

3.2.3 Konsekvens

Det siste trinnet i vurderingene består i å sammenholde vurderingene av verdi og omfang av tiltaket for derved å utlede konsekvensen i henhold til diagram vist i figur 2.

Figur 2. Konsekvensvifta viser hvordan verdi og omfang kombineres for å finne konsekvens (Statens Vegvesen 2006).

Denne sammenstillingen gir et resultat langs en 9-delt skala fra *meget stor positiv konsekvens* til *meget stor negativ konsekvens*. De ulike kategoriene er illustrert ved å benytte symbolene ”-” og ”+” (se tabell 2).

Tabell 2. Oppsummering av konsekvensalternativer og korresponderende symboler.

Symbol	Beskrivelse
++++	Meget stor positiv konsekvens
+++	Stor positiv konsekvens
++	Middels positiv konsekvens
+	Liten positiv konsekvens
0	Ubetydelig/ingen konsekvens
-	Liten negativ konsekvens
--	Middels negativ konsekvens
---	Stor negativ konsekvens
----	Meget stor negativ konsekvens

3.3 Feltarbeid

Befaringer i felt ble utført månedsskiftet august/september 2014 av Gunn-Anne Sommersel og Gunnar Kristiansen. Vegetasjonen var godt utviklet og forholdene var gode for å fange opp det biologiske mangfoldet i området.

Karplanter ble registrert og bestemt i felt. Sopp fra representative, relevante habitater ble samlet inn, og identifisert ved hjelp av stereolupe og mikroskop av Gunnar Kristiansen. Innsamlet materiale skal leveres til Tromsø Museum – Universitetsmuseet (TMU).

4 RESULTATER OG VERDIVURDERINGER

4.1 Naturgrunnlaget

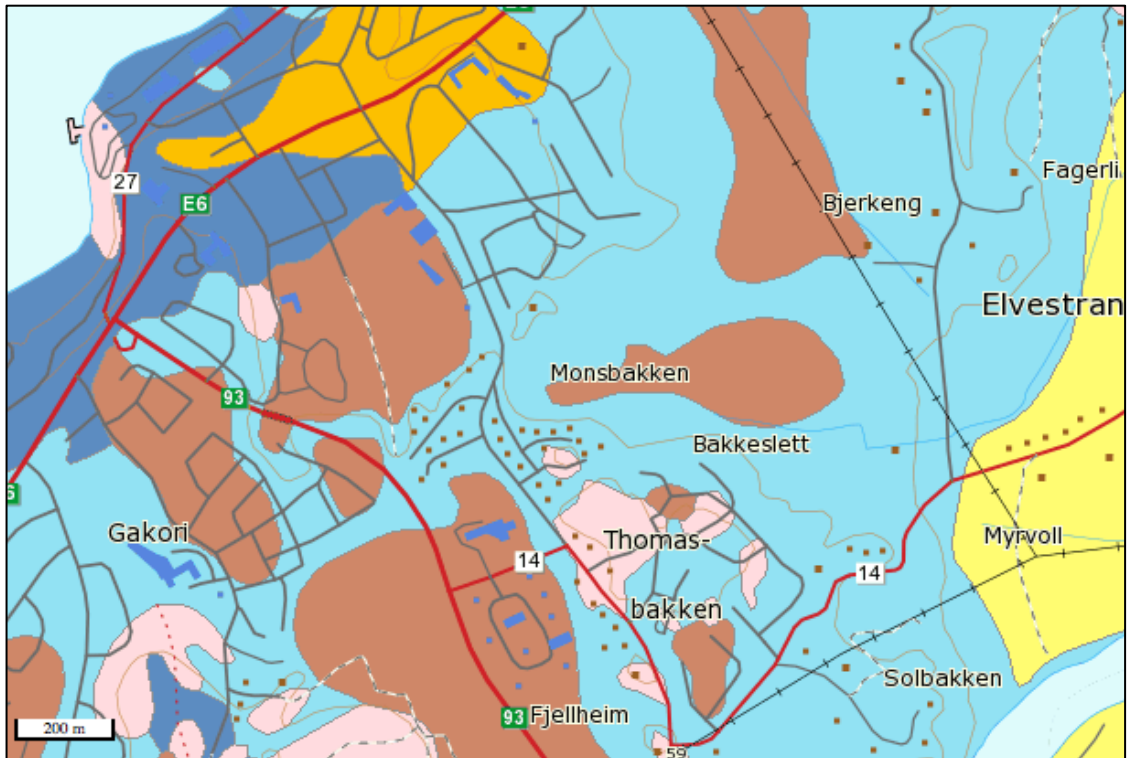
4.1.1 Berggrunn

Figur 3. Berggrunnskart over influensområdet fra datasettet til NGU. Hele det undersøkte området er i den lys grønne sonen som består av sandstein, leirskifer (gråvakke, med leirskiferlag). Kilde: Norges geologiske undersøkelse.

Det undersøkte området ved Monsbakken har en berggrunn som består hovedsakelig av sandstein. Det er imidlertid stor forekomst av løsmasser i dalbunnen, og dermed kun i liten grad substrat som er påvirket av berggrunn.

4.1.2 Løsmasser

Figur 4. Løsmassekart over influensområdet. Blå områder er marine sedimenter, oransje områder er brevelvavsetninger, gule områder er vanlige elveavsetninger, rosa er bart fjell, stedvis tynt dekke og rødbrunt er torv og myr. Kilde: Norges geologiske undersøkelse.

Løsmassene i Monsbakken-området består for det meste av marin avsetning. Slike sedimenter er ofte leiraktige og lite gjennomtrengelige for vannstrømmer, og danner gjerne grunnlag for høyt grunnvannsspeil. I tillegg er det også myrområder, trolig oppå de leiraktige marine sedimentene. De marine sedimentene er derfor med å sette sitt særpreg på vegetasjonen og floraen i undersøkelsesområdet.

4.1.3 Topografi og klima

I henhold til Moen 1998 er influensområdet vegetasjonsgeografisk plassert i mellomboreal sone, i overgangsseksjonen. Dette betyr at klimaet er varmt i forhold til regionen som helhet. Alta er kjent for en rekke varmekjære elementer sammenliknet med Nord-Troms og Finnmark ellers. Når det gjelder kyst-innlandsgradienten med variasjon i luftfuktighet og vintertemperatur så ligger området i overgangsseksjonen, noe som innebærer at luftfuktigheten er nokså lav etter norske forhold, med relativt lave vintertemperaturer. Om sommeren kan det imidlertid være gode temperaturer sett i forhold til breddegraden. Den lokale topografien i området vil også kunne forsterke temperatureffekten, siden undersøkelsesområdet ligger nede i en liten dalsenkning.

4.2 Beskrivelse av artsmangfold, vegetasjonstyper og naturtyper

Undersøkelsesområdet er i bunnen av den lille dalen ved Monsbakken. Storparten av området er består av skog og kulturmark på marine avsetninger omgitt av brattere ller.

Liene er også med skog. Det fins i tillegg noe myr i utkanten av området. Det er utført en god del dreneringsarbeid i den lille dalsenkningen. Det meste av vannledningsveier er utgravde dreneringsgrøfter omgitt av skog på begge eller en side.

Kulturmarkene ser alle ut til å enten være i moderne drift, eller har vært inntil nylig, men er nå i ferd med å gro igjen.

Hoveddelen av skogen har nokså høyt grunnvann og klassifiseres som sumpskog. Dette gjenspeiler seg i gråor og vier i tresjiktet og store mengder av arter som trives best i våte miljøer som for eksempel bekkeblom, myrhatt, myrsnelle, torvmoser og fagermoser i felt og bunnsjikt. I disse våte områdene har flere av trærne sokler med blant annet bærlyng. Denne utformingen opptrer i mosaikk med utforminger med arter som liker lett fuktig og næringsrik jord som for eksempel hundekjeks, stornesle, firblad, vendelrot, mjødukt, skogstorkenebb og skogrørkvein. Deler av skogen ser ut til å være beitet tidligere. I denne oreskogen ble det ikke registrert noen rødlistede vedboende arter, men flere vedboende sopp som er signalarter for gammel skog, noen av disse med kun få funn i Finnmark. Når det gjelder hattesopp ble det funnet to, kanskje tre funn av rødlistede arter. En i kategorien nær truet (NT) og en (kanskje to) i kategorien sårbar (VU).

I utkanten av denne skogen er det områder med storvokst, storstammet og grov selje. Flere av trærne har styvingspreg med grovbarket, flerstammet basis. Det forekommer relativt mye død ved av grovere selje her, og noe gadd fins også. Lite nedbrutte stokker dominerer. Det ble ikke funnet rødlistede arter på selje og kun en signalart for gammel skog, som imidlertid er en relativt uvanlig art.

Litt høyere opp i lia er det unge ospebestander med lite død ved. Ospebestandene kan på sikt utvikle seg til verdifulle miljøer for blant annet vedboende sopp og lav, men har i dag ingen verdi i naturmangfoldsammenheng.

Det fins også tørrere områder hvor bjørk er dominerende treslag. Feltsjiktet her er mer engpreget. Noen steder med høyvokst gras, andre steder med småbregner, lavvokste urter og gras. Denne skogen opptrer i mosaikk med oreskogen. Den har ingen selvstendig verdi i naturmangfoldsammenheng, men inngår naturlig sammen med oreskogen.

Det er også flere slåttemarker i utkanten av området. Samtlige er fulldyrket, noen fortsatt i drift og andre under gjengroing. Disse kan derfor ikke gis verdi som naturtype.

I henhold til DN håndbok 13 er det avgrenset og verdisatt en naturtypeforekomst av gammel sumpskog med verdi B (regionalt viktig) som befinner seg i utkanten av planlagt veitrase.

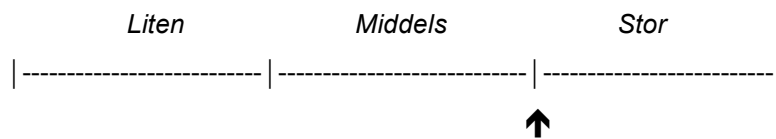
Se for øvrig kapittel 8 for en nærmere beskrivelse av den avgrensede lokaliteten.

4.3 Rødlistede arter

Det ble påvist to, kanskje tre, rødlistede arter av sopp som går på strøfall. Dette er jodoformhette (*Mycena arcangeliana*, - NT) og lundhette (*Mycena pelianthina* - VU) i tillegg til en bleik køllesopp tilhørende slekten *Clavaria* spp. Den siste er ikke sikkert bestemt til art, men det kan ha vært halmgul køllesopp (*Clavaria flaviceps* - VU).

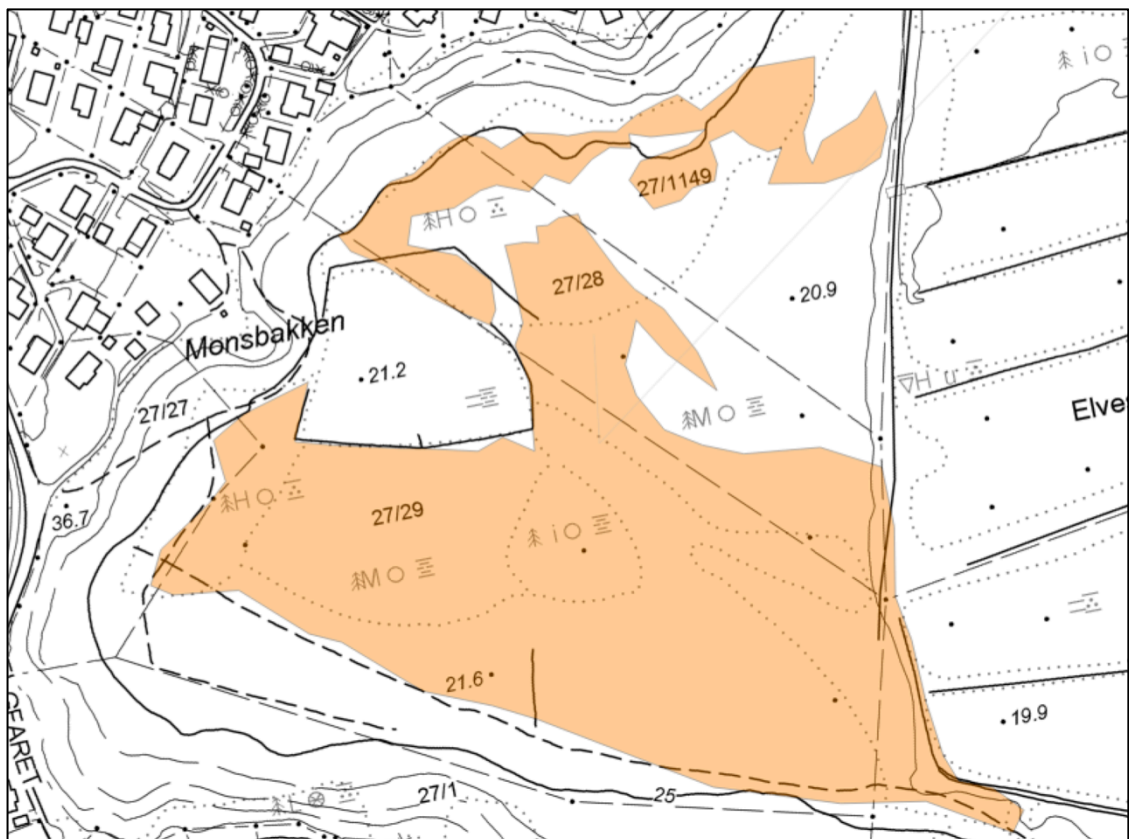
4.4 Oppsummering verdi

Forekomst av gammel sumpskog med verdi B i tillegg til en rødlistet art i kategorien nær trua (NT), en (kanskje to) rødlistede arter i kategorien sårbar (VU) gir til sammen en oppsummert verdi mellom middels og stor.

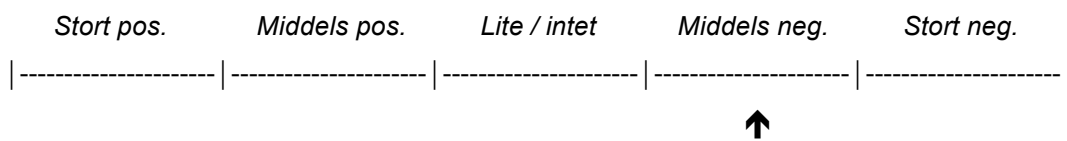
4.5 Verdikart

Verdikartet viser områder med middels verdi. Resterende av undersøkelsesområdet har liten verdi.

5 BESKRIVELSE AV OMFANG

Den planlagte veistrekningen berører først og fremst de nordre delene av det verdifulle naturtypeområdet. I denne delen av lokaliteten ble soppartene i kategorien nær truet (NT) og sårbar (VU) registrert. Her er også en vedboende soppart som regnes som signalart for gammel skog registrert på en av de eldre seljene. For disse rødlisteartene er omfanget stort negativt siden voksestedet blir endret fullstendig. Naturtypen som helhet blir mindre påvirket siden det planlagte tiltaket er i utkanten av kjerneområdet av avgrensningen. Imidlertid er sumpskog avhengig av buffersoner på minimum 25 – 50 m for å opprettholde vannøkologien i området. Buffersonen om tiltaket gjennomføres vil sannsynligvis kunne opprettholdes så vidt.. Konklusjonen blir at omfanget av tiltaket er middels negativt.

6 KONKLUSJON KONSEKVENNS

Dette alternativet berører et område med middels verdi hvor omfanget er stort negativt. Konklusjonen blir derfor middels negativ konsekvens.

7 MULIGHET FOR AVBØTENDE TILTAK

Et avbøtende tiltak for den aktuelle naturtypen vil være å beholde størst mulig buffersone mellom veitraseen og kjernedelen av naturtypen. Når det gjelder de rødlistede artene, er det vanskelig å finne avbøtende tiltak ut over å flytte traseen, siden man må anta at jordbunnen og de andre økologiske forholdene nødvendigvis blir vesentlig endret i både ombyggingsfasen og etter realisert prosjekt.

8 FAKTA-ARK MED DATA FOR NATURBASE

8.1 Lokaltet 01. Monsbakken

Naturtype (%):	F14 – Gammel sumpskog
Utforming:	F1404 – Gammel oresumpskog
Supplerende naturtype (%):	
Utforming:	
Areal:	65 daa
Verdi:	B
Undersøkt dato:	

Innledning

I forbindelse med utarbeidelse av trinn 1, reguleringsplan for avlastningsvei i Alta, Finnmark fylke har Ecofact Nord på utført utdypende undersøkelser av naturmiljøet i et mindre område ved Monsbakken i Alta. Oppdragsgiver var Statens vegvesen.

Beliggenhet, avgrensing og naturgrunnlag

Lokaliteten ligger nært Bossekop sentrum i området mellom boligfeltene Monsbakken og Thomasbakken, like vest for kulturlandskapene ved Bakkeslett. Den ligger på en gammel elveslette der Altaelva muligens har gått tidligere. Høye elveavsetninger omgir den avgrensede lokaliteten på tre sider slik at den blir liggende i bunnen av et gryteformet amfi. Området er ikke flomutsatt fra Altaelva (jfr flomsonekart NVE).

Løsmassene på lokaliteten består for det meste av marin avsetning. Slike sedimenter er ofte leiraktige og lite gjennomtrengelige for vannstrømmer, og danner gjerne grunnlag for høyt grunnvannsspeil. I tillegg er det myrområder, trolig oppå de leiraktige marine sedimentene. De marine sedimentene er derfor med å sette sitt særpreg på vegetasjonen og floraen i undersøkelsesområdet.

Tilstedeværelse av gråor sikrer mye tilgjengelig nitrogen på grunn av nitrogenfiksering i røttene.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Vegetasjonen i det avgrensede området er gammel oresumpskog (F1404) med gråor som dominerende treslag. Denne opptrer i mosaikk med bjørkeskog. Rogn og selje forekommer spredt i området. I gråordominerte partier veksler markvegetasjonen mellom tuer og trebaser med fastmarksarter og våtmarksartier med rene sumparter. I disse områdene er grunnvannsstanden høy. Bjørkeskogen er for det meste nokså engpreget og forekommer på tørrere mark.

Kontinuitetspreget på skogen er noe svakt på grunn av beite og tidligere uttak av skogen. Skogen beites fortsatt mye av elg. Ellers synes den relativt uberørt de senere år bare med enkelte hogstspor. Det begynner å dannes død ved i litt tidlige nedbrytningsstadier. Skogen er også til dels flersjiktet med flere relativt grove trær.

Gammel oresumpskog (F14) med utformingen gammel oresumpskog (F1404) ved Mosnbakken i Alta kommune. Foto: Gunn-Anne Sommersel.

Tørrere områder i skogen ved Monsbakken i Alta kommune har bjørk som dominerende treslag, og et engpreget feltsjikt. Foto: Gunn-Anne Sommersel.

Artsmangfold

I områder med høyere grunnvannsstand er dominerende treslag gråor (*Alnus incana*), med innslag av vier (*Salix* spp.) og noe rogn (*Sorbus aucuparia*). Dette opptrer i mosaikk med tørrere områder dominert av dunbjørk (*Betula pubescens*).

Feltsjiktet i de våteste områdene, som nesten har åpent grunnvann i dagen, domineres av bekkeblom (*Caltha palustris*), myrhatt (*Comarum palustre*), myrsnelle (*Equisetum palustre*), mjøduert (*Filipendula ulmaria*), krypsoleie (*Ranunculus repens*) og stor myrfiol (*Viola epipsila*) sammen med spriketormose (*Sphagnum squarrosum*) i bunnsjiktet. På sokkelen hos større trær er det i samme området arter som blåbær (*Vaccinium myrtillus*), tyttebær (*Vaccinium vitis-idaea*) og skogstjerne (*Trientalis europaea*).

Svakt tørrere felter i denne gråordominerte skogen har tett dekke av skogrørkvein (*Calamagrostis phragmitoides*), iblandet arter som hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*), kvitbladtistel (*Cirsium heterophyllum*), saueteig (*Dryopteris expansa*), mjøduert (*Filipendula ulmaria*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), firblad (*Paris quadrifolia*), skogstjerneblom (*Stellaria nemoreum*), stornesle (*Urtica dioica*) og vendelrot (*Valeriana sambucifolia*).

I begge variantene av gråorskog er det mye villrips (*Ribes spicatum*).

De tørreste områdene som domineres av bjørk har en blanding av engarter og arter knyttet til tørrere skog som engkvein (*Agrostis capillaris*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), engsnelle (*Equisetum pratense*), skogsnelle (*Equisetum sylvaticum*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), enghumbleblom (*Geum rivale*), fugleteig (*Gymnocarpion dryopteris*) og ballblom (*Trollius europaeus*).

Det var en del vedboende sopp på gråor i skogen. Nettkjuke (*Seriporia reticulata*) og signalartene på gammel skog praktkjuke (*Junghuhnia nitida*), okerpiggflak (*Steccherinum ochraceum*) og blek blåkjuke (*Postia alni*) ble alle registrert i årets kartlegging. Praktkjuke er registrert åtte ganger tidligere i Alta. Disse er eneste tidligere funn i Finnmark bortsett fra en registrering i Lakselvdalen. Okerpiggflak er bare registrert tre ganger tidligere i Finnmark (alle i Alta) mens vifteryngesopp bare står med et funn fra fylket (også Alta). Blek blåkjuke er ikke tidligere registrert i Finnmark. Andre vedboende arter som kan nevnes fra området er labyrintkjuke (*Cerrena unicolor*), beltekjuke (*Trametes ochracea*) og raggkjuke (*Trametes hirsuta*) samt de svært vanlige knuskjuka (*Fomes fomentarius*), knivkjuka (*Piptoporus betulinus*) og ildkjuka (*Phellinus* sp.).

I ytterkant av skogen, så vidt innenfor avgrensningen, forekommer mye storstammet og grov selje. Flere av trærne har styvningspreg med grovbarket, flerstammet basis. Det forekommer relativt mye død ved av grovere selje innenfor disse arealene, noe gadd forekommer også. Overveiende er det lite nedbrutte stokker som dominerer. På selja var *Innonotus* sp. (trolig orekjuka, ikke funnet nord for Trøndelag) tidligere skorpekjuka (*Datronia mollis*) og sokkjuka (*Polyporus leptcephalus*) vanlige. Skorpekjuka som er relativ uvanlig, kan betegnes som en signalart på verdifulle løvskogsmiljøer. Videre ble lønnkjuka (*Oxyporus populinus*) og melkekjuka (*Postia tephroleuca*) registrert på samme treslag.

Randsonene til de eksisterende landbruksarealene, har mye ung, dels åpen lauvskog med mye strøfall. Artsmangfoldet av ulike strøsopp som hettesopper syntes å være

ganske rikt der blant annet jodoformhette (*Mycena arcangeliana*, - NT) ble registrert. Den har sammen med lundhette (*Mycena pelianthina* - VU) en disjunkt utbredelse i Norge med enkelte funn i rik flommarksskog i Troms og Finnmark, mens den ellers har en sørlig utbredelse i Norge der den forekommer i edelløvskog. En bleik køllesopp tilhørende slekten *Clavaria* spp. ble også registrert på strøfall, men ikke sikkert bestemt til art. Det kan ha vært halmgul køllesopp (*Clavaria flaviceps* - VU).

Bruk, tilstand og påvirkning

Det er noe ferdsel langs stier i utkanten av skogen, men dette påvirker vegetasjonen i liten grad. Noe trevirke er tidligere tatt ut av skogen, men dette ser ikke ut til å være omfattende, og det fins en del gamle trær, gadd og læger. Området blir i dag noe beitet av elg, og har sannsynligvis inntil relativt nylig vært mer intensivt beitet av husdyr.

Deler av området har dreneringsgrøfter, noe som påvirker grunnvannsstanden, og vil normalt påvirke økologien i sumpskogen negativt.

Dreneringsgrøft ved Monsbakken i Alta kommune. Foto: Gunn-Anne Sommersel.

Fremmede arter

Vi fant ingen fremmede arter under feltarbeidet, og det er heller ikke registrert noen fremmede arter innenfor avgrensningen i følge www.artsdatabanken.no.

Del av helhetlig landskap

Den gamle sumpskogen er trolig en rest av et typisk skogs- og myrlandskap på marine sedimenter i forsenkninger i landskapet. Her opptrer den også i mosaikk med tørrere bjørkeskoger. Skogen har til dels buffersoner med skog i skråningene i nord, vest og sør for avgrensningen. I øst er det drenerte kulturmarker, men med en stripe skog langs dreneringsgrøftene.

Deler av området er drenert og gjort om til kulturmark, nå under gjengroing. Skogen bærer også preg av å ha vært beitet, noe som opprettholdes av elg i dag. Skogen inngår således også i et kulturlandskap som dels har vært og/eller er moderne drevet, og dels er i ferd med å gro igjen.

Skjøtsel og hensyn

På grunn av krav på intakt hydrologi for å opprettholde det særegne sumpskogsmiljøet er gammel sumpskog ømfindtlig for inngrep. Dreneringsgrøfter vil på sikt endre dette. Grøftene ser i liten grad ut til å være vedlikeholdt og er under gjengroing. Man kan eventuelt tette grøftene. Anleggelse av stier og veier i området vil også være negativt. Skogen bør stå mest mulig urørt. Verken levende eller døde trær bør fjernes. Treslagsskifte bør unngås. Beite i skogen vil sannsynligvis være positivt for de ulike strøsoppartene.

Generelt anbefales det å opprette buffersoner på 25-50 m rundt en sumpskog. I dette tilfellet innebærer det å la all skog og myr stå urørt i et felt på minimum 25-50 m rundt avgrensningen.

Verdivurdering

Lokaliteten er stor (65 daa), og det er nok gammelskogselementer til stede for å oppnå terskelverdi. Landskapsøkologisk har lokaliteten til en viss grad buffersoner i form av skog og myr i nærområdet. Det er forekomst av en rødlistet art i kategorien NT, en (muligens to) arter i kategorien VU. Det er noe sparsommelig med gammelskogselementer, noe som trekker verdien ned en del. Sokler og tørrere områder ved trebasis forekommer mange steder. Åpne sumpområder ble registrert flere steder i skogen. Dreneringsgrøfter forekommer spredt, men grunnvannsstanden er fortsatt høy. Oppsummert plasserer dette lokaliteten i middels verdi.

9 KILDER

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper - Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13 2.utgave 2006 (oppdatert 2007 og 2014)

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. – NINA Temahefte 12. 279 s.

Fremstad, E. & Moen, A. (red.) 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. – NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. bot. Ser. 2001-4: 1-231.

Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H.H., Elvebakk, A., Elven, R., Erikstad, L., Gaarder, G., Moen, A., Mortensen, P.B., Norderhaug, A., Nygaard, K., Thorsnes, T. & Ødegaard, F. 2009. Naturtyper i Norge (NiN) versjon 1.0.0. – www.artsdatabanken.no (2009 09 30)

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

Statens vegvesen håndbok 140 om konsekvensanalyser.